

Vijf jaar geleden werd Theo van Gogh vermoord. HH

U neemt het gevaar van een toekomstige regering met de PVV hoog op. Al twee keer bent u daarom als minister terughoudend geweest met vergaren van gegevens over etniciteit en nationaliteit.

'Als advocaat had ik vijftig jaar gewerkt in de rechtsstaat en ik had een groot vertrouwen in die rechtsstaat. En dat heb ik nog, geen misverstand hoor. Maar ik ben opgegroeid in een wereld waarin die rechtsstaat almaar steviger werd, komend uit die afschuwelijke dingen waar we het net over hebben gehad. Zo kwam ik als minister binnen. Dus toen mij werd gevraagd wat ik van die registratie vond, reageerde ik – met dat rotsvaste geloof in de rechtsstaat – vrij pragmatisch: moet toch kunnen, als dat beleid kan verbeteren?'

'Maar ik zag een aantal discussies. Ik zag hoe sommigen niet eens begrijpen dat je als politicus heel voorzichtig moet zijn met praten over de rechtspraak. Dat je de rechter bijna op het schild moet zetten als onafhankelijk. In plaats daarvan wordt ie afgebroken, als een oen die zo ver van de realiteit zou zijn afgegroeid dat hij per se de verkeerde beslissingen neemt.'

Op tempo: 'Als je ziet hoe makkelijk gesproken werd over het in de

'Ik trek een aantal harde grenzen. Maar daarnaast praat ik over alles wat te maken heeft met problemen.'

knieën schieten van relschoppers, over het afnemen van de nationaliteit om mensen uit te kunnen zetten. Dat je bij die rotjochies niet denkt 'hoe krijg ik ze op school?', maar: 'hoe krijg ik ze het land uit?' En als er dan gesproken wordt over het deporteren van tientallen miljoenen mensen uit... en willen weten wat een allochtoon kost. Mag ik dan zeggen: Van der Laantje, je bent een onderdeelje van de ontwikkeling waarin je lichten op rood of groen kunt zetten? Mag ik op dat punt van die registratie nog eens heel goed nadenken wat daar op groen wordt gezet?'

'Als één iemand iets gekst roept', zegt hij, 'moet je niet meteen denken:

is dat gevaarlijk voor de rechtsstaat? Maar als veel mensen dat roepen. Dan is dat iets waar je rekening mee moet houden.'

U bedoelt de grote aanhang van de PVV.

'Jaa, al denk ik niet dat dat realiteit zal worden. Daar ben ik heel optimistisch over.'

Als u denkt dat de PVV niet zo groot zal worden, kunt u gewoon de registratie uitvoeren die u behulpzaam vindt voor het beleid.

'Nee, want hier speelt niet: wat gaat er gebeuren? Maar: wat zijn de risico's?

Ik ben optimistisch, maar met een heleboel historisch besef. Het is een kwestie van better safe than sorry.'

Iets eerder in het gesprek heeft Van der Laan over integratiedilemma's gezegd: 'Ik heb maar één criterium: als ik vanavond in mijn bedje stap, wil ik na één seconde slapen en niet hoeven denken: ben ik vandaag stout of slordig geweest?' De ambtenaren kennen dat al: de 's avonds-laait-in-bed-check van de minister.

'Ik trek een aantal harde grenzen', zegt hij nu. 'Maar daarnaast, ik praat over alles wat te maken heeft met problemen. Ik was de eerste in het kabinet die begon over de spankracht van de samenleving, zoals van onze leraren. Die juist het verband tussen investeringen en opbrengsten ziet. Daarom is er in hoog tempo een fors pakket maatregelen tegen de uitwassen van huwelijksmigratie gekomen, tot het verbieden van neef-nichthuwelijken aan toe. Ik heb gezegd: ik zit er een beetje mee dat wij ontzettend investeren in wijken, waarbij we de huurhuizen opknappen, terwijl nieuwe Nederlanders vaak intussen zelf hun spaargeld naar Marokko of Turkije brengen omdat ze daar hun oude dag willen doorbrengen. Ik wil dat ze zich op ons richten en meedoen. Ik heb niemand nodig om problemen te benoemen, want ik heb twee ogen en twee oren. En ik kom er heel erg rond voor uit als ik het zie. Ik heb gescheiden inburgering verboden. Ik kan een heel lijstje noemen!'

Meneer Van der Laan, waarom rookt u zo veel?

'Deze vraag heeft nog nooit iemand durven stellen.'

U bent altijd aan het roken.
'Dat is helemaal niet waar.'

Ontzettend veel. Rokers als u zijn zeldzaam geworden.

'Je komt te veel in Angelsaksische landen, er zijn hier meer freaks zoals ik.'

Waarom rookt u zo veel?

'Ja, hé, ben jij psychiater of zo? Ik heb m'n afwijkingen. Ik ben er niet trots op, hoor. Ik heb acht jaar niet gerookt. Vanaf de geboorte van mijn oudste dochter, in 1985. Dat was mede gelukt dankzij een enorme griep. Maar van de ene op de andere dag ben ik weer begonnen. Bij een heel leuk etentje. Het was in Madrid, in een visrestaurant, waar iederéén lekker zat te roken.'

U zei dat u minister werd, omdat u thuis tegen de televisie zat te schreeuwen tijdens Nova-uitzendingen. Was dat schreeuwen niet veel lekkerder?

'Oneindig veel lekkerder. Maar niet beter. Want ik zag veel gekke dingen voorbij komen. En nou neem ik als burger wel m'n verantwoordelijkheid om die gekte een beetje terug te helpen dringen. En als ik weer terug ben in Amsterdam, dan is het hopelijk wat beter. In ieder geval heb ik dan m'n best gedaan.'

Het klinkt niet alsof u hier lang blijft.

'Ik wil geen echte politicus worden. Dat betekent niet dat ik hier heel kort zal zitten. Het geeft voldoende om problemen te helpen oplossen. Maar het is in Den Haag geen prettige bezigheid. Veel mensen vragen me: vind je het leuk hier? Nee!' ●

Over Klaas de Vries

'...dat hij 't eigenlijk wel aangenaam vond dat de grootste Oppositie-leider die het land gekend heeft als een konijn afgeschoten zou kunnen worden.'

Over Bert Koenders

'Ik heb de nieuwe NSB gezien; meneer Dittrich en meneer Koenders gaan het vast heel ver brengen.'

Over Job Cohen

'Cohen gedraagt zich als burgemeester in oorlogstijd. Dat bedoel ik niet als compliment. Zijn aanwezigheid demoraliseert de stad en zet groepen tegen elkaar op.'